

the ability to use modern teaching methodologies, flexibility of classes, comfortable learning conditions, saving travel time, the possibility of individual planning of classes with repeated viewing of lectures and seminars, and the creation of a safe educational environment. Significant disadvantages include the lack of personal contact between teachers and students, which leads to a weakening of motivation to learn, difficulties in developing and mastering practical skills required for clinical disciplines, and technical obstacles, such as power outages.

The analysis of the literature revealed that students' ability to adapt depended on their gender, psychological characteristics, learning preferences, personal motivation and many other factors. Contact with teachers remained a key element of adaptation for students, and maintaining communication between all participants in the educational process was a necessary component to establish an adequate pace of learning and minimise frustration.

The ability to adapt depended most on the psychological profile of the individual, the level of motivation to learn, and the development of competencies and skills for self-learning.

Key words: adaptation, distance learning, students, teachers, COVID-19, war.

ORCID and contributionship / ORCID кожного автора та їх внесок до статті:

Koval T. I.: <https://orcid.org/0000-0003-2685-8665>^{AF}

Zdor O. I.: <https://orcid.org/0009-0005-7992-8542>^{ADE}

Burya L. V.: <https://orcid.org/0009-0008-0852-8885>^{AE}

Bodnar V. A.: <https://orcid.org/0000-0002-1277-9344>^E

Pryimenko N. O.: <https://orcid.org/0000-0002-8265-1143>^{DE}

Vatsenko A. I.: <https://orcid.org/0000-0002-8763-0974>^B

Iziumska O. M.: <https://orcid.org/0000-0002-9480-8988>^{BE}

Conflict of interest / Конфлікт інтересів:

The authors declare no conflict of interest. / Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Corresponding author / Адреса для кореспонденції

Zdor Oleh Ivanovych / Здор Олег Іванович

Poltava State Medical University / Полтавський державний медичний університет

Ukraine, 36011, Poltava, 23 Shevchenka str. / Адреса: Україна, 36011, м. Полтава, вул. Шевченка 23

Tel.: +380997018527 / Тел.: +380997018527

E-mail: zdoroleg12@gmail.com

A – Work concept and design, B – Data collection and analysis, C – Responsibility for statistical analysis, D – Writing the article, E – Critical review, F – Final approval of the article / A – концепція роботи та дизайн, B – збір та аналіз даних, C – відповідальність за статичний аналіз, D – написання статті, E – критичний огляд, F – остаточне затвердження статті.

Received 29.01.2025 / Стаття надійшла 29.01.2025 року

Accepted 28.04.2025 / Стаття прийнята до друку 28.04.2025 року

DOI 10.29254/2077-4214-2025-2-177-305-312

UDC 378.147:615.25

Kryuchko T. O., Shcherbak V. V., Lytus S. I., Tkachenko O. Ya., Ruban Yu. V.,
Oliinichenko M. O., Klymko D. O.

IMPROVEMENT OF EDUCATIONAL SKILLS AS A KEY ASPECT OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF A NEW TEACHER IN A MEDICAL UNIVERSITY

Poltava State Medical University (Poltava, Ukraine)

sherbakviktoria@ukr.net

Teaching excellence plays a leading role in ensuring the high quality of the educational process, which is formed based on professional self-awareness, the desire for individual and professional growth, as well as being open to new ideas and willing to learn continuously. Nowadays, a modern university teacher has to adapt to rapid changes, in particular in terms of digitalization, development of new technologies, transformation of approaches to the learning process and global challenges that define new standards of higher education.

The aim of the publication is to analyze the importance of improving educational skills as one of the key factors in the professional development of a new teacher in a medical university, and also to highlight the peculiarities of forming pedagogical competencies based on the example of the Pediatrics clinical department №2.

The paper analyzes the major aspects of forming the pedagogical competence of a medical university teacher by the example of the Pediatrics clinical department №2 of Poltava State Medical University. Special attention is paid to the importance of courses for improving educational skills being an important element of professional growth of new academic staff, and also their role in the improvement of pedagogical performance. The results of the study show that the systematic pedagogical training has a positive impact on the motivation of teachers to self-improvement and introduction of innovative approaches to teaching, which leads to better quality of future physicians' preparation and formation of practically oriented competencies, as well as improvement of clinical training through the implementation of interactive learning and simulation training.

Professional growth of new teachers is essential for high-quality medical education. Improvement of teaching competence helps to implement modern teaching methods and increases the efficiency of the entire educational process.

Key words: professional competence, academic staff, medical education, improvement of pedagogical competence.

Introduction.

Securing high quality of medical education is one of the major challenges of modern Ukrainian medical school. Continuous professional development of teachers is considered to be one of the key aspects of this process, which involves not only enhancing their professional skills but also forming their pedagogical competence. Raising pedagogical skills, on its part, is the key to an effective learning process and high-quality training of the competitive future healthcare professionals.

The level of teachers' qualifications has a direct impact on the quality of future physicians' training. If the educational process only focuses on transferring theoretical knowledge with little attention to the formation of hands-on skills, students miss out on the opportunity to acquire holistic professional competence. The lack of pedagogical training of specialists with medical education sometimes makes it difficult to interact with students effectively and may reduce their interest in studying, which leads to a lack of professionalism [1].

Teaching skills are an essential component of the effective learning process, since without adequate teaching skills, even the best educational strategies and theoretical concepts cannot be fully realized [2]. Value-based approach towards the occupation, desire for personal growth, interest for new knowledge and the ability to self-educate are an important basis for the formation a teacher's educational skills in a medical university. It is personal commitment to professional growth and willingness to implement new approaches in the educational process that contributes to successful career paths [3]. At the same time, external factors play an equally important role – specifically, the organizational and methodological settings that create a supportive learning environment in a medical institution that motivates teachers to actively engage in innovative activities, encourages their creative expression and ensures continuous professional improvement.

Given the current educational challenges, one of the priority areas for the development of higher medical school is the systematic formation of pedagogical skills of the teacher. In some higher medical education institutions of Ukraine, this process is becoming holistic and multidimensional. In particular, creation of institutional structures, such as «School for New Teachers», «School for Advanced Lecturers», «psychological service» and «laboratory of psychological and sociological research», contributes not only to professional growth, but also to personal development.

It is worth noting the potential of using structured methods of assessing the teachers' pedagogical competence, such as Objective Structured Teaching Encounter (OSTE), as an effective tool in medical universities. The practice of its implementation in Georgian universities has demonstrated high efficiency in developing skills in providing feedback, self-analysis and improving teaching approaches. Given the successful experience of European universities, and the lack of pedagogical educa-

tion among a significant part of university teachers who specialize in medical disciplines, the integration of such tools into national practice may meet the demands of modern medical education [5].

Despite the great number of studies dedicated to training the medical specialists in medical universities, the problem of organizational and methodological settings that contribute to the formation their professional competence remains unsolved [6]. The professional growth of healthcare professionals has to be not only a learning stage, but also a constant and systematic process that lasts through their entire career. Continuous improvement of theoretical and practical competencies is extremely important to ensure high quality of medical services and the specialists' ability to respond quickly to new challenges of modern medicine and adapt to changing requirements of the healthcare system. Therefore, an essential element for the development of a modern teacher is the ongoing improvement of not only professional knowledge but also pedagogical skills that contribute to the achievement of educational goals.

The aim of the study.

To analyze the value of improving teaching skills as one of the leading factors in the professional development of a new teacher in a medical university, as well as to highlight the peculiarities of forming pedagogical competencies using the example of the Pediatrics Clinical Department №2.

Main part.

One of the basic aspects in training the future academic staff in universities of Ukraine is the use of innovative and competence-based approach directed at the development of professional competence of the tutors. This approach helps to improve the qualifications of research and teaching staff, ensures an effective student learning, creates the necessary material and technical, psychological and pedagogical conditions for the educational process, as well as promotes the cultivation of favorable relationships within the academic staff [7].

The level and quality of students' training under the educational programs "Medicine", "Pediatrics" and "Dentistry" etc. at Poltava State Medical University is mostly determined by the professional competence of the academic staff who directly provide the educational experience. Therefore, one of the priorities of a new teacher's professional growth is to shape his/her pedagogical skills, which implies the ability to effectively organize classes, use modern teaching methods, establish communication with students and promote their overall progress. Under the guidance of an experienced mentor, a new teacher gradually masters the main aspects of pedagogical interaction, develops the ability to creatively implement educational tasks, conduct psychological and pedagogical observations, conduct classes of various forms, and conduct active cognitive and educational work among students.

The process of professional development takes into account both the personal interests of the teacher and

his or her experience, job responsibilities and career opportunities, which is especially important for young teachers who are just starting their teaching career. It is at this stage that pedagogical skills are formed, key teaching skills are developed, effective interaction with students is established, and methods of organizing the educational process are mastered. Thus, educational programs are essential for professional development in order to create the necessary conditions for a teacher to become a competent and responsible educator.

In recent years, the issue of training young faculty members has become increasingly relevant for our department, as early-career specialists now constitute a significant part of our academic team—currently accounting for nearly 70% of the total teaching and research staff. This renewal of the department's personnel not only reflects the development of its pedagogical potential but also presents new challenges, particularly in terms of integrating young educators into the specifics of course delivery and the implementation of modern, innovative teaching approaches.

The peculiarity of the professional activity of clinical department teachers is that their main specialisation is related to medical education, not pedagogical. Most of the teachers acquire teaching skills after receiving higher medical education, which poses certain difficulties and challenges in the educational process. The pedagogical skills necessary for effective teaching are often absent at the initial stages of teaching. Therefore, it is important for medical professionals who choose to teach to acquire the necessary pedagogical knowledge and skills to effectively combine clinical practice with the educational process. It is important that a young teacher is able not only to impart knowledge, but also to create conditions for active learning, encouraging students to search for information on their own, think critically and apply theoretical knowledge in practice. The pedagogical activity of such a teacher implies mastery of modern methods and approaches to teaching, the ability to adapt to a rapidly changing educational environment and support the professional development of higher education students at all stages of their education. In this regard, the combination of only a high level of specialised knowledge and pedagogical skills allows a teacher to be successful and effective in training future medical professionals.

Undoubtedly, under the supervision of experienced academic staff, young teachers develop not only professional skills but also the foundations for future research and pedagogical activities. An essential stage is the consolidation of basic pedagogical principles, such as responsibility, activity, critical thinking and the desire for continuous self-improvement. In addition, the formation of a professional culture is carried out, which includes not only mastering practical skills, but also the development of ethical principles and a sense of responsibility towards students and colleagues. Thus, the qualified scientific and pedagogical staff of the Department of Paediatrics No. 2 act as mentors for young teachers, providing them with support in such important aspects as preparation of departmental documentation, preparing for practical classes, organising students' independent work, and participating in the scientific and educational activities of the department. They help in the production of methodological materials, visual aids, selection

of necessary literature for self-education, as well as in the development of individual work plans for teachers.

Another important stage in the professional development of young teachers is gaining teaching experience through mutual visits to classes, including observation of practical, lecture and seminar classes, which is extremely important for the development of pedagogical skills. Mutual visits allow young teachers to follow experienced colleagues, analyse different methods of teaching, note effective strategies for working with the audience and learn how to apply them in their own practice.

The experience gained is very significant, as it allows young teachers to fully immerse themselves in the atmosphere of a professional learning process, gain confidence in their teaching style and improve their methods in accordance with the specifics of the subject. During the mutual visits, young teachers learn about different approaches to organising classes, methods of engaging students in active participation, and effective ways of providing feedback. In addition, young teachers have the opportunity to learn directly about the challenges faced by experienced colleagues, as well as to acquire skills to effectively solve problems that arise in the learning process. Thus, mutual attendance of classes is an important component of the professional development of a young teacher, as it allows not only to adopt pedagogical experience, but also to establish effective communication with colleagues, exchange ideas, teaching methods and approaches to learning, which in general contributes to the development of academic competences and improvement of pedagogical skills.

At the same time, the practical experience gained at the department needs to be systematically supplemented with theoretical knowledge in the field of pedagogy. That is why an important component of the professional development of young teachers is participation in specialised training courses, workshops, seminars and webinars on teaching methods, modern educational technologies and psychological and pedagogical aspects of interaction with students. Such forms of professional skills not only broaden the understanding of the possibilities of organising an effective educational process, but also contribute to the formation of a holistic vision of the role of the teacher in the system of higher medical education.

The advanced training of academic staff at the Department of Paediatrics №2 of Poltava State Medical University is carried out in accordance with the regulation «On advanced training and internships for academic staff of PSMU». According to this document, the main purpose of such activities is to promote continuous professional development of teachers, in accordance with modern educational requirements and tasks to improve the quality of education [8]. In addition, advanced training contributes to the implementation of the Sustainable Development Goals, as it focuses the teacher on the development of personal competencies, responsibility, academic integrity and the ability to think creatively, which are essential in training a new generation of specialists.

A contemporary teacher of a higher education institution must meet the dynamic demands of the times, caused by digitalisation, rapid development of technologies, changing approaches to the educational process, as well as global challenges such as the COVID-19 pandemic or martial law. Professional competence in such con-

ditions implies not only the possession of professional knowledge, but also the ability to adapt, use digital technologies, create a sustainable educational environment and support students' academic motivation. Effective teaching in the current conditions requires flexibility, innovative approach, critical thinking and readiness for continuous professional development. In particular, an important component of the formation of a competitive specialist is the teacher's ability to interest students, develop their independence, decision-making and practical application of knowledge. In this context, the role of the teacher goes beyond the traditional transmission of knowledge, focusing on creating conditions for the formation of professional identity and the ability to study for life.

In modern educational space, effective student training requires not only the use of traditional teaching approaches, but also continuous professional development. The introduction of advanced educational technologies, such as simulation methods, virtual and augmented reality, and interactive learning platforms, is becoming particularly relevant. The use of such tools promotes deeper learning and the formation of clinical thinking, which is crucial for the quality training of future medical professionals [9].

Nowadays, the academic staff of the Department of Paediatrics №2 participate in various forms of professional development, such as online courses, webinars, seminars, trainings in pedagogy, psychology, digital educational technologies, as well as scientific and practical

conferences, which is of great importance for the development of pedagogical competence of teachers [10]. Educational forms of professional development not only allow updating knowledge, but also provide an opportunity to learn new teaching methods, share experiences with colleagues and adapt to new educational realities, such as distance and mixed learning. At the same time, the development of pedagogical skills through participation in such events contributes to the formation of important competencies in teachers, including psychological stability, creativity and the ability to reflect. The acquired professional skills allow them to respond effectively to changes in the educational environment and meet modern requirements for the quality of education. Continuous professional development through scientific and methodological activities is a key factor for the development of competitive specialists who are able to provide a high level of medical education necessary for training highly qualified future doctors.

Conclusions.

In summary, improving the professional competence of young teachers is a key factor in ensuring the quality of medical education. Mutual attendance of classes, completion of advanced training programmes, participation in seminars and webinars, conferences allow teachers to develop modern methods of teaching, introduce innovative technologies, and adapt their own approaches to changes in the educational environment, which contributes to the formation of an individual teaching style and increase the efficiency of the educational process.

DOI 10.29254/2077-4214-2025-2-177-305-312

УДК 378.147:615.25

Крючко Т. О., Щербак В. В., Литус С. І., Ткаченко О. Я., Рубан Ю. В., Олійніченко М. О., Климко Д. О.

ПІДВИЩЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕТАП ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МОЛОДОГО ВИКЛАДАЧА У ВИЩОМУ МЕДИЧНОМУ ЗАКЛАДІ

Полтавський державний медичний університет (м. Полтава, Україна)

sherbakviktoria@ukr.net

Педагогічна майстерність відіграє провідну роль у забезпеченні високої якості освітнього процесу, яка формується на основі професійної самосвідомості, прагнення до особистісного й фахового зростання, відкритості до нових ідей та готовності до постійного навчання. На сьогодні сучасний викладач вищого навчального закладу має адаптуватися до швидких змін, зокрема в умовах цифровізації, розвитку новітніх технологій, трансформації підходів до навчального процесу та глобальних викликів, що визначають нові стандарти вищої освіти.

Мета статті – проаналізувати значення підвищення педагогічної майстерності як одного з ключових чинників професійного становлення молодого викладача у вищому медичному навчальному закладі, а також висвітлити особливості формування педагогічних компетентностей на прикладі діяльності клінічної кафедри педіатрії №2.

Проаналізовано основні аспекти формування педагогічної компетентності викладача вищого медичного закладу на прикладі клінічної кафедри педіатрії №2 Полтавського державного медичного університету. Особливу увагу приділено значенню курсів підвищення педагогічної майстерності як важливого елемента професійного розвитку молодих науково-педагогічних працівників, а також їх ролі в удосконаленні педагогічної діяльності. Результати аналізу свідчать про позитивний вплив систематичного педагогічного навчання на мотивацію викладачів до саморозвитку та впровадження інноваційних підходів у викладанні, внаслідок чого покращується якість підготовки майбутніх лікарів та формування в них практично орієнтованих компетентностей, а також удосконаленню клінічної підготовки через впровадження інтерактивних форм навчання та симуляційних тренінгів.

Професійний розвиток молодих викладачів є важливою складовою якісної медичної освіти. Підвищення педагогічної кваліфікації сприяє впровадженню сучасних методів навчання та підвищує ефективність освітнього процесу.

Ключові слова: професійна компетентність, науково-педагогічний працівник, медична освіта, підвищення рівня педагогічної компетентності.

Вступ.

Забезпечення високої якості медичної освіти є одним із головних завдань сучасної освіти в Україні. Одним із ключових аспектів цього процесу є постійний професійний розвиток викладачів, який охоплює не лише поглиблення фахових знань, а й формування педагогічної компетентності. Підвищення педагогічної майстерності, у свою чергу, є запорукою ефективного освітнього процесу та якісної підготовки конкурентоспроможних майбутніх медичних фахівців.

Рівень педагогічної підготовки викладачів безпосередньо впливає на якість підготовки майбутніх медичних фахівців. Якщо освітній процес зосереджується лише на передачі теоретичних знань без належної уваги до формування практичних умінь і навичок, студенти втрачають можливість здобути цілісну професійну компетентність. Відсутність педагогічної підготовки у фахівців з медичною освітою іноді ускладнює ефективну взаємодію зі студентами та може знижувати їхню зацікавленість у навчанні, що своєю чергою, позначається на загальному рівні професійної підготовки [1].

Педагогічна майстерність є невід'ємною складовою ефективного навчального процесу, оскільки без належних викладацьких навичок навіть найкращі освітні стратегії та теоретичні підходи не можуть бути реалізовані на високому рівні [2]. Важливою основою формування педагогічної майстерності викладача вищого медичного навчального закладу є ціннісне ставлення до професії, прагнення до саморозвитку, відкритість до нових знань і здатність до самоосвіти. Саме особиста зацікавленість у професійному зростанні та готовність до впровадження нових підходів у навчальний процес сприяють ефективному професійному становленню [3]. Водночас не менш значущу роль відіграють зовнішні чинники – зокрема, організаційно-педагогічні умови, що створюють у закладі вищої медичної освіти сприятливе освітнє середовище, яке мотивує викладачів до активної участі в інноваційній діяльності, підтримує творче самовираження та забезпечує безперервність професійного вдосконалення.

З огляду на сучасні освітні виклики, одним із пріоритетних напрямків розвитку вищої медичної школи є системне формування педагогічної майстерності викладача. У деяких закладах вищої медичної освіти України цей процес набуває цілісного та багатоаспектного характеру. Зокрема, створення інституційних структур, таких як «Школа молодого викладача», «Школа досвідченого лектора», «психологічна служба» та «лабораторія психологічних і соціологічних досліджень», сприяє не лише професійному зростанню, а й особистісному розвитку педагогів [4].

Варто відзначити перспективність використання структурованих методів оцінювання педагогічної компетентності викладачів, зокрема Objective Structured Teaching Encounter (OSTE), як ефективного інструмента в системі вищої медичної освіти. Практика його впровадження в освітніх закладах Грузії продемонструвала високу ефективність у розвитку навичок надання зворотного зв'язку, самоаналізу та вдосконалення викладацьких підходів. Зважаючи на позитивний досвід європейських університетів, а також відсутності педагогічної освіти в значній частині викладачів медичних дисциплін, інтеграція таких інструментів у вітчизняну

практику може відповідати вимогам сучасної медичної освіти [5].

Незважаючи на велику кількість досліджень, присвячених підготовці медичних фахівців у вищих навчальних закладах, проблема організаційно-педагогічних умов, які сприяють формуванню професійної компетентності, залишається недостатньо вирішеною [6]. Професійний розвиток медичних працівників має бути не лише етапом навчання, але й безперервним і систематичним процесом, який триває протягом всього їхнього професійного шляху. Постійне вдосконалення теоретичних і практичних компетенцій є надзвичайно важливим для забезпечення високої якості медичних послуг і здатності фахівців швидко реагувати на нові виклики сучасної медичної практики та адаптуватися до змінюваних вимог системи охорони здоров'я. Тому важливою умовою для розвитку сучасного викладача є постійне вдосконалення не лише професійних знань, але й педагогічних умінь, що сприяють успішній реалізації освітніх цілей.

Мета дослідження.

Проаналізувати значення підвищення педагогічної майстерності як одного з ключових чинників професійного становлення молодого викладача у вищому медичному закладі, а також висвітлити особливості формування педагогічних компетентностей на прикладі діяльності клінічної кафедри педіатрії №2.

Основна частина.

Один із основних напрямків підготовки майбутніх науково-педагогічних працівників у вищих навчальних закладах України полягає в застосуванні інноваційно-компетентнісного підходу, спрямованого на розвиток професійної компетентності викладачів-наставників. Даний підхід допомагає підвищити кваліфікацію науково-педагогічних працівників, забезпечує ефективне навчання студентів, створює необхідні матеріально-технічні та психолого-педагогічні умови для освітнього процесу, а також сприяє розвитку сприятливих взаємовідносин у педагогічному колективі [7].

Рівень та якість підготовки здобувачів освіти за освітньо-професійними програмами «Медицина», «Педіатрія» та «Стоматологія» та інших у Полтавському державному медичному університеті значною мірою визначаються професійною компетентністю науково-педагогічних працівників, які безпосередньо забезпечують навчальний процес. Тому, одним із пріоритетних аспектів професійного становлення молодого викладача є формування його педагогічної майстерності, яка включає здатність ефективно організовувати навчання, застосовувати сучасні методики викладання, налагоджувати комунікацію зі студентами та сприяти їхньому всебічному розвитку. Під керівництвом досвідченого наставника молодий викладач поступово опановує основні аспекти педагогічної взаємодії, розвиває вміння творчо реалізовувати освітні завдання, здійснювати психолого-педагогічні спостереження, проводити заняття різних форм, а також вести активну пізнавальну й виховну роботу серед здобувачів освіти.

У процесі професійного вдосконалення враховуються як особисті інтереси викладача, так і його досвід, посадові обов'язки та можливості для кар'єрного росту, що є особливо важливим для молодих викладачів, які лише розпочинають свою педагогічну діяльність. Саме на даному етапі формується педагогічна майстерність, розвиваються ключові навички викла-

дання, налагоджується ефективна взаємодія зі студентами, опановуються методики організації навчального процесу. Таким чином, освітні програми є вкрай необхідними для професійного розвитку, щоб створювати необхідні умови для становлення викладача як компетентного й відповідального педагога.

У останні роки проблема підготовки молодих викладачів на нашій кафедрі набуває значної актуальності, оскільки молоді фахівці стають важливою частиною нашої команди, і на сьогодні їхня частка складає майже 70% від загального складу науково-педагогічних працівників кафедри. Оновлення складу кафедри не лише свідчить про розвиток педагогічного потенціалу, але й ставить нові завдання перед колективом, зокрема у контексті адаптації молодих викладачів до особливостей викладання предмету та застосування сучасних інноваційних педагогічних підходів.

Особливістю професійної діяльності викладачів клінічних кафедр є те, що їхня основна спеціалізація пов'язана з медичною освітою, а не з педагогічною. Більшість викладачів здобувають навички викладання вже після отримання вищої медичної освіти, що ставить перед ними певні труднощі та виклики в навчальному процесі. Педагогічна майстерність, необхідна для ефективного навчання, часто відсутня на початкових етапах викладацької діяльності. Тому для медичних фахівців, які обирають викладацьку діяльність, важливо отримати необхідні педагогічні знання та навички, що дозволяють ефективно поєднувати клінічну практику з навчальним процесом. Важливо, щоб молодий викладач умів не тільки передавати знання, а й створювати умови для активного навчання, стимулюючи студентів до самостійного пошуку інформації, критичного мислення та практичного застосування теоретичних знань. Педагогічна діяльність такого викладача передбачає володіння сучасними методами та підходами до викладання, здатність до адаптації в умовах швидко змінюваного освітнього середовища та підтримка професійного розвитку здобувачів вищої освіти на всіх етапах їх навчання. У зв'язку з цим, поєднання лише високого рівня спеціалізованих знань і педагогічних умінь дозволяє викладачеві бути успішним і ефективним у підготовці майбутніх медичних фахівців.

Безумовно, під керівництвом досвідчених науково-педагогічних працівників у молодих викладачів формуються не лише професійні навички, а й основи майбутньої науково-педагогічної діяльності. Важливим етапом є закріплення основних педагогічних принципів, таких як відповідальність, активність, критичне мислення та прагнення до постійного самовдосконалення. Окрім цього, проводиться формування професійної культури, що включає не лише опанування практичних умінь, а й розвиток етичних засад та почуття відповідальності перед студентами та колегами. Таким чином, кваліфіковані науково-педагогічні працівники кафедри педіатрії №2 виступають наставниками для молодих викладачів, надаючи їм підтримку в таких важливих аспектах, як оформлення кафедральної документації, підготовка до проведення практичних занять, організація самостійної роботи студентів, а також участь в науковій та навчально-виховній діяльності кафедри. Вони допомагають у підготовці методичних матеріалів, наочних посібників, підборі необ-

хідної літератури для самоосвіти, а також у розробці індивідуальних планів роботи викладача.

Також одним із важливих етапів професійного становлення молодих викладачів є отримання ними досвіду викладацької діяльності через взаємовідвідування занять, що включає спостереження за проведенням практичних, лекційних і семінарських занять, яке є надзвичайно важливим для розвитку педагогічних навичок. Взаємовідвідування дає змогу молодим викладачам спостерігати за досвідченими колегами, аналізувати різні методи подачі навчального матеріалу, відзначати ефективні стратегії роботи з аудиторією та навчитися застосовувати їх у власній практиці.

Отриманий досвід є дуже важливим, оскільки дозволяє молодим викладачам повною мірою зануритися в атмосферу професійного навчального процесу, набутти впевненості у своєму викладацькому стилі та вдосконалити свої методи відповідно до особливостей предмета. Під час взаємовідвідувань молоді викладачі знайомляться з різними підходами до організації занять, методами залучення студентів до активної участі, а також ефективними способами надання зворотного зв'язку. Крім того, молоді викладачі мають змогу безпосередньо ознайомитися з викликами, з якими стикаються досвідчені колеги, а також набутти навичок ефективного вирішення проблем, що виникають у навчальному процесі. Таким чином, взаємовідвідування занять виступає важливою складовою професійного становлення молодого викладача, адже воно дає змогу не лише переймати педагогічний досвід, а й налагоджувати ефективну комунікацію з колегами, обмінюватися ідеями, методиками викладання та підходами до навчання, що в цілому сприяє розвитку викладацьких компетентностей і вдосконаленню педагогічної майстерності.

Водночас отриманий на кафедрі практичний досвід потребує системного доповнення теоретичними знаннями у сфері педагогіки. Саме тому важливою складовою професійного розвитку молодих викладачів є участь у спеціалізованих курсах підвищення кваліфікації, тренінгах, семінарах та вебінарах, що присвячені методиці викладання, сучасним освітнім технологіям і психолого-педагогічним аспектам взаємодії зі студентами. Такі форми професійних навичок не лише розширюють уявлення про можливості організації ефективного навчального процесу, а й сприяють формуванню цілісного бачення ролі викладача в системі вищої медичної освіти.

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників на кафедрі педіатрії №2 Полтавського державного медичного університету здійснюється відповідно до положення «Про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників ПДМУ». Відповідно до цього документу, головною метою таких заходів є сприяння безперервному професійному розвитку викладачів, відповідно до сучасних освітніх вимог та завдань щодо підвищення якості освіти [8]. Крім того, підвищення кваліфікації сприяє реалізації завдань Цілей сталого розвитку, оскільки орієнтує викладача на розвиток особистісних компетентностей, відповідальності, академічної доброчесності та здатності до креативного мислення, що є необхідними у підготовці фахівців нового покоління.

Сучасний викладач вищого навчального закладу освіти має відповідати динамічним вимогам часу,

що зумовлені цифровізацією, стрімким розвитком технологій, зміною підходів до освітнього процесу, а також глобальними викликами, такими як пандемія COVID-19 чи воєнний стан. Професійна компетентність у таких умовах передбачає не лише володіння фаховими знаннями, а й здатність до адаптації, використання цифрових технологій, формування стійкого освітнього середовища та підтримки академічної мотивації студентів. Ефективне викладання у сучасних умовах вимагає від педагога гнучкості, інноваційного підходу, критичного мислення та готовності до безперервного професійного розвитку. Зокрема, важливою складовою формування конкурентоспроможного фахівця є вміння викладача зацікавити студента, розвинути його самостійність, здатність до прийняття рішень та практичного застосування знань. У цьому контексті роль викладача виходить за межі традиційної трансляції знань, зосереджуючись на створенні умов для формування професійної ідентичності та здатності до навчання впродовж життя.

У сучасному освітньому просторі ефективна підготовка студентів потребує від викладача не лише використання традиційних підходів до навчання, а й постійного професійного розвитку. Особливої актуальності набуває впровадження сучасних освітніх технологій — симуляційних методів, віртуальної та доповненої реальності, інтерактивних навчальних платформ. Застосування таких інструментів сприяє глибшому засвоєнню матеріалу та формуванню клінічного мислення, що є критично важливим для якісної підготовки майбутніх медичних фахівців [9].

На сьогодні, науково-педагогічні працівники кафедри педіатрії №2 беруть участь у різноманітних формах підвищення кваліфікації, таких як онлайн-курси,

вебінари, семінари, тренінги з педагогіки, психології, цифрових освітніх технологій, а також науково-практичні конференції, що має велике значення для розвитку педагогічної компетентності викладачів [10]. Освітні форми професійного розвитку не лише дозволяють актуалізувати знання, а й дають можливість освоювати нові методи викладання, обмінюватися досвідом з колегами та адаптуватися до нових освітніх реалій, таких як дистанційне та змішане навчання. Разом з тим, розвиток педагогічної майстерності через участь у таких заходах сприяє формуванню важливих компетенцій у викладачів, зокрема психологічної стійкості, креативності та здатності до рефлексії. Отримані фахові навички дозволяють ефективно реагувати на зміни в освітньому середовищі та відповідати на сучасні вимоги до якості навчання. Постійне підвищення кваліфікації через науково-методичні заходи є ключовим фактором для розвитку конкурентоспроможних фахівців, які здатні забезпечити високий рівень медичної освіти, необхідний для підготовки висококваліфікованих майбутніх лікарів.

Висновки.

Таким чином, підвищення професійної компетентності молодих викладачів є ключовим фактором для забезпечення якості медичної освіти. Взаємовідвідування занять, проходження програм підвищення кваліфікації, участь у семінарах та вебінарах, конференціях дозволяють викладачам освоювати сучасні методи організації навчання, впроваджувати інноваційні технології, а також адаптувати свої власні підходи до змін в освітньому середовищі, що сприяє формуванню індивідуального викладацького стилю та підвищенню ефективності навчального процесу.

References / Література

1. Kravets T. Pedagogichna maisternist ta yii vplyv na efektyvnist navchannia studentiv medychnykh zakladiv. Medychna osvita. 2020;3:58-64. [in Ukrainian].
2. Verkhovna Rada Ukrainy. Zakon Ukrainy Pro vyshchu osvitu № 1556-VII. Kyiv: Verkhovna Rada Ukrainy; 2014. Dostupno: . [in Ukrainian].
3. Bieliaieva OM. Rozvytok pedahohichnoi maisternosti vykladachiv vyshchykh medychnykh navchalnykh zakladiv: problemy i shliakhy rozviazannia. Pedagogy and Psychology. 2018;153:15-9. [in Ukrainian].
4. Kapustnyk VA, Leshchyna IV, Zavhorodnii IV, Fomina LV. Pedahohichna maisternist vykladacha medychnoho vyshu u svitli derzhavnoi polityky u sferi osvity. Materialy konferentsiyi Aktualni pytannia lnhvistyky, profesiinoi lnhvodydaktyky, psykhologii i pedahohiky vyshchoi shkoly [Internet]; 2020 Lyst 19-20; Poltava. Poltava: Vydavnytstvo "Astraia"; 2020. s. 13-8. Dostupno: https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/1234_56789/13587/Bermas.pdf?sequence=15. [in Ukrainian].
5. Sakhelashvili I, Simonia G, Vadachkoria Z, Voronovi S, Todadze K, Tukvadze S, et al. Enhancing pedagogical skills in medical education: The implementation of Objective Structured Teaching Encounters (OSTE) in Georgia. MedEdPublish. 2025;15:16. DOI: [10.12688/mep.20971.1](https://doi.org/10.12688/mep.20971.1).
6. Khallo OE. Organizational and pedagogical conditions for implementation of the training future specialists of the medical field in higher education institutions. Naukovi zapysky LDU BZhD. Pedagogika i psykhohohiya. 2024;1(3):10-5.
7. Vasetska LI. Osnovy pedahohiky ta innovatsiini tekhnologii u vyshchii shkoli. Zaporizhzhia: ZDMU; 2018. 169 s. Dostupno: . [in Ukrainian].
8. Poltavskiy derzhavnyi medychnyi universytet. Polozhennia pro pidvyshchennia kvalifikatsii naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv [Internet]. Poltava: PDMU; 2023. 25 s. Dostupno: . [in Ukrainian].
9. Kriuchko TO, Lytus SI. Shliakhy vyrishennia problem medychnoi dystantsiinoi osvity v umovakh viiny. Materialy konferentsiyi Sotsialno-etychni ta deontolohichni problemy suchasnoi medytsyny (nemedychni problemy v medytsyni); 2024 Liut 28-29; Zaporizhzhia. Zaporizhzhia: ZDMU; 2024. s. 173-175. Dostupno: <https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/39a5e492-8f6d-415c-8b7c-2be00c05e236/content>. [in Ukrainian].
10. Morze N, Varchenko-Troisenko L, Kocharian A. Vebinary yak zasib pidvyshchennia kvalifikatsii vykladachiv. Information Technologies and Learning Tools. 2014;42:118-30. [in Ukrainian].

ПІДВИЩЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕТАП ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МОЛОДОГО ВИКЛАДАЧА У ВИЩОМУ МЕДИЧНОМУ ЗАКЛАДІ

Крючко Т. О., Щербак В. В., Литус С. І., Ткаченко О. Я., Рубан Ю. В., Олійніченко М. О., Климко Д. О.

Резюме. Для забезпечення високої якості медичної освіти в Україні необхідний постійний професійний розвиток викладачів, що включає вдосконалення фахових знань і формування педагогічної компетентності. Рівень педагогічної підготовки викладачів безпосередньо впливає на якість навчання, забезпечуючи ефективне засвоєння знань та розвиток практичних навичок у студентів.

Мета дослідження – проаналізувати значення підвищення педагогічної майстерності як одного з ключових чинників професійного становлення молодого викладача у вищому медичному навчальному закладі, а також висвітлити особливості формування педагогічних компетентностей на прикладі діяльності клінічної кафедри педіатрії №2.

На сьогодні, у Полтавському державному медичному університеті значну увагу приділяють розвитку професійних навичок молодих викладачів. Важливо, щоб педагогічний склад на початку свого професійного шляху володів не лише глибокими клінічними знаннями, а й сучасними методами викладання, що дозволить критично аналізувати й переосмислювати традиційні методи викладання, впроваджувати інтерактивні освітні технології, симуляційне навчання та цифрові інструменти. Тому досить важливим етапом професійного педагогічного розвитку є участь у курсах підвищення кваліфікації, семінарах і вебінарах, що допомагають освоювати нові методи викладання та адаптуватися до змін у освітньому середовищі. Підвищення кваліфікації на кафедрі педіатрії №2 ПДМУ сприяє реалізації Цілей сталого розвитку, орієнтуючи викладачів на розвиток особистісних компетентностей, академічної доброчесності та креативного мислення.

Підвищення професійної майстерності молодих викладачів є основою якості медичної освіти. Участь у семінарах, курсах підвищення кваліфікації та взаємовідвідування занять дозволяють освоювати новітні методи навчання, впроваджувати інновації та адаптувати підходи до змін, що підвищує ефективність навчального процесу.

Ключові слова: професійна компетентність, науково-педагогічний працівник, медична освіта, підвищення рівня педагогічної компетентності.

IMPROVEMENT OF EDUCATIONAL SKILLS AS A KEY ASPECT OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF A NEW TEACHER IN A MEDICAL UNIVERSITY

Kryuchko T. O., Shcherbak V. V., Lytus S. I., Tkachenko O. Ya., Ruban Yu. V., Oliinichenko M. O., Klymko D. O.

Abstract. To ensure the high quality of medical education in Ukraine, continuous professional development of teachers is necessary, including the improvement of professional knowledge and the formation of pedagogical competence. The level of pedagogical training of teachers directly affects the quality of education, providing effective learning and development of practical skills of students.

The aim of the article is to analyse the importance of improving pedagogical skills as one of the key factors in the professional development of a young teacher in a higher medical institution, as well as to highlight the peculiarities of forming pedagogical competences on the example of the activities of the clinical department of paediatrics №2.

Currently, Poltava State Medical University focuses on the development of professional skills of young teachers. At the beginning of their professional career, it is important that the teaching staff has not only profound clinical knowledge, but also modern teaching methods, which will allow them to critically analyse and reconsider traditional teaching methods, introduce interactive educational technologies, simulation training and digital tools. Therefore, a crucial stage of professional pedagogical development is participation in advanced training courses, seminars and webinars that help to master new teaching methods and adapt to changes in the educational environment. The in-service training at the Department of Paediatrics №2 of Poltava State Medical University contributes to the implementation of the Sustainable Development Goals by focusing teachers on the development of personal competences, academic integrity and creative thinking.

Improving the professional competence of young teachers is the basis of the quality of medical education. Participation in seminars, advanced training courses and mutual attendance of classes allows to master the latest teaching methods, introduce innovations and adapt approaches to changes, which increases the efficiency of the educational process.

Key words: professional competence, scientific and pedagogical worker, medical education, improvement of pedagogical skills.

ORCID and contribution / ORCID кожного автора та їх внесок до статті:

Kryuchko T. O.: <https://orcid.org/0000-0002-5034-4181>^{AF}

Shcherbak V. V.: <https://orcid.org/0000-0002-9268-6454>^{BD}

Lytus S. I.: <https://orcid.org/0009-0001-1944-1485>^{BD}

Tkachenko O. Ya.: <https://orcid.org/0000-0002-9976-6430>^{BE}

Ruban Yu. V.: <https://orcid.org/0009-0008-4393-9196>^{DE}

Oliinichenko M. O.: <http://orcid.org/0000-0003-2198-6318>^{BE}

Klymko D. O.: <https://orcid.org/0000-0003-2981-5804>^{BE}

Conflict of interest / Конфлікт інтересів:

The authors declare no conflict of interest. / Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Corresponding author / Адреса для кореспонденції

Shcherbak Viktoriia Valeriivna / Щербак Вікторія Валеріївна

Poltava State Medical University / Полтавський державний медичний університет

Ukraine, 36011, Poltava, 23 Shevchenko str. / Адреса: Україна, 36011, м. Полтава, вул. Шевченка 23

Tel.: +380997808701 / Тел.: +380997808701

E-mail: sherbakviktorija@ukr.net

A – Work concept and design, B – Data collection and analysis, C – Responsibility for statistical analysis, D – Writing the article, E – Critical review, F – Final approval of the article / A – концепція роботи та дизайн, B – збір та аналіз даних, C – відповідальність за статистичний аналіз, D – написання статті, E – критичний огляд, F – остаточне затвердження статті.

Received 18.01.2025 / Стаття надійшла 18.01.2025 року
Accepted 30.04.2025 / Стаття прийнята до друку 30.04.2025 року